

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuj'e dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Položaj.

Na Dunaju, 28. avgusta.

Odkar se je izvedelo, da hočejo nemške opozicijske stranke z nasilno obstrukcijo preprečiti izvolitev delegacije, in da se od tega ne dajo več odvrniti, je vse javno mnenje ugibalo, kako si bo vlada poskušala pomagati iz te zadrege.

Čuli so se različni nasveti, ali nobeden ni bil resen in uvažljiv, vsi so bili nepremišljeni in prenačljivi. Pri tej diskusiji se je do dobra spoznalo, da pride država v najkritičnejši položaj, ako izvrši nemška obstrukcija svoj naklep, in sosebno če ogrska vlada ne privoli v zopetno neustavno porabo § 14. naše ustave; spoznalo se je, da sta v tem slučaju odprta samo dva izhoda: ali prememba ustave ali pomirjenje Nemcev.

In zdaj se kaže, da hoče vlada res poskusiti s — pomirjenjem Nemcev. Vzlic vsem protidinastičnim demonstracijam in vsem revoltam na severu in na jugu države, se vlada ne more ali pa ne sme odločiti za energičen korak, nego je primorana, molelovati okoli nemških puntarjev, naj bi se „spravili“ s Čehi. Za nas južne Slované se tudi v tem slučaju nihče ne zmeni, južni Slovani pri tem važnem vprašanju ne pridemo v poštev.

Tekom tega tedna pojde finančni minister dr. Kaizl v Prago, da se v imenu vlade pogaja z voditelji mladočeške stranke. Podrobnosti njegovih propozicij so seveda še velika tajnost, ali toliko je gotovo, da bo Čehom predlagal, naj privolijo v preklic jezikovnih naredb in v njih nadomestitev z jezikovnim zakonom, uveljavljenem na temelju § 14. in sestavljenem na podlagi razupitega binkoštnega programa nemških obstrukcijskih strank.

Vladna akcija meri torej na to, da se ugoti najpoglavitejšim zahtevam nemških obstrukcijskih strank. Pri tem računa vlada, da sicer ne zadovolji vseh nemških strank, da pa omogoči vsaj liberalnim nemškim veleposestnikom, krščanskim socialistom in morda še nekaterim drugim frakcijam raznih strank, opustiti nemško Ge-

meinbürgschaft, tako da bi se naposled vendar dala izvršiti volitev delegacije.

Čehi niso tega prav nič veseli. Vsi pravi avtonomisti in v prvi vrsti Čehi so upali, da se zgodi preobrat njim v korist, da se naredi konec sedanjemu parlamentu in da naposled vendar zmagojo federalistična načela. Avtonomisti so kolikor toliko računali na sistiranje tedanje ustave in se nadejali, da pridejo zopet deželni zbori do nekdanje svoje veljave.

Kakor kaže Kajzlova misija, so se te nadeje izjalovile, in hoče vlada na vsak način izpolniti zahteve nemških obstrukcionistov ter zadovoljiti nemške stranke na stroške Čehov in Jugoslovanov. Vprašanje je samo, če bodo Čehi s tem vladnim načrtom zadovoljni, če se bodo udali vladnim zahtevam. Pritiska se nanje z vseh strani, česar ni podcenjati, na drugi strani pa se mora tudi priznati, da je češko ljudstvo že skrajno nezadovoljno s sedanjo politiko popustljivosti in odnehanja, in da morejo češki ljudski poslanci s tem računati. Če bi smeli soditi po pisavi čeških listov, bi morali reči, da Kajzlova misija ne bo imela uspeha, in da češki poslanci ne sprejmejo vladnih ponudb, tudi ko bi morala radi tega odstopiti vlada, katera eventualnost se v nemških krogih že nekaj časa smatra za možno.

V Pragi se torej izreče odločilna beseda glede najnovejše akcije zaradi pomirjenja nemških obstrukcionistov. Veliko zanimanje, katero obuja potovanje dr. Kaizla v češko prestolnico, je vsled tega popolnoma naravno, a bilo bi prezgodaj izreči kako določno mnenje o odgovoru, ki ga dobi Kaizl na svoje propozicije, zlasti ker češki poslanci še sami niso jedini, kako se odločiti. Trenotek pa je velikega pomena za bližnjo in morda tudi za daljno prihodnost Cislitvanske.

V Ljubljani, 29. avgusta.

K položaju.

Položaj je še vedno temen in resen zlasti zatagadelj, ker nihče — niti vlada — ne ve, kaj naj stori, da bode mogel državni zbor zopet poslovati. Grof Thun čaka, da

se bodo razmere same kako na boljše obrnile, a vse kaže, da tega ne bo dočakal. Opozicija bo proti delegacijam vsekakor obstruirala, in če tudi se posreči vladi, da pridobi ustavoverne veleposestnike in kršč. socialiste za to, da ne bodo podpirali obstrukcionistov, s tem vendar volitve delegacij ne bo omogočila. Nemški nacionalci, nemški naprednjaki in Schönererjanci sami morejo delati zadostne ovire, a podpirali jih bodo še socialni demokratje in razni „divjaki“. Slaba je torej tolažba za vlado, da se bodo fizično onemogli. V parlamentu je bufet, so klubove sobe z najpotrebnejšim konfortom, kar pa še treba, si dajo prinesiti od zunaj. Obstrukcija se bo gotovo vršila, naj si tudi proglašava vlada po svojih glasilih, da ji ne delajo delegacije nobenih skrbi. Na Ogrskem se bavijo politiki že z vso resnobo s personalno unijo. Skoraj splošno se sodi, da si vlada ne bo mogla drugače pomagati kakor z izpremembo ustave ali pa z absolutizmom. Možno pa je tudi, da bo vlada presedlala, da se ustanovi nemška večina z nemškim ministrstvom. Slovani baje nimajo tiste vztrajnosti in žilavosti v boju, pa tudi tiste sloge ne kakor Nemci. Zato bo ves hrup slovanske opozicije le bolj platoničen in toča slovanska bo vodena.

Avstrija v bodočnosti.

Berolinska „Gegenwart“ je prinesla članek, ki se bavi s sedanjem položajem v naši državi ter predlaga, kako naj se reformira. Slovanska Avstrija se zdi član karju mnogo večja nevarnost za Velikonomčijo kakor Rusija. Zato treba — piše „Gegenwart“ — vsekakor zabraniti, da bi se Avstrija slavizirala. Avstrija naj se preosnuje na avtonomno federalistični podlagi. Nemške in mešane dežele naj se združijo v nemško celino pod habsburškim žezlom. Ostali čisto madjarski, češki in poljski deli pa naj se takisto združijo v samostojne države pod habsburškim vladarjem. Carinske meje bi morale odpasti in od Adrije do Severnega morja bi bila ena gospodarska skupina. „Gegenwart“ toži, da se avstro-ogrske državniiki nič ne brigajo za velikonomške dobre nasvete, in da se grof Thun

celo norčuje iz njih. Toda Nemci v Avstriji bodo končno prosili za posredovanje Velikonomčije, in Velikonomci bodo storili svojo narodno dolžnost, kajti njim je 8½ mil. avstrijskih Nemcev važnejše kakor vsi balkanski interesi... Velikonomci torej rožljajo s sabljo in nam groze z vojno! Lepi zavezniki!

Iz Srbije.

Iz srbskih ječ se poroča zopet nekaj značilnih podrobnosti. Najprej so posameznim radikalcem dovolili, da jim smejo sorodniki preskrbeti boljše postelje; ko so postelje došle, so jih uradniki prodali starinarjem. Tudi hrano dobivajo jetniki od svojih sorodnikov. Toda ječarji to hrano večinoma sami pojedó ter dobe radikalcí le ostanke ali pa nič. Jetniki tudi ne dobe doposlanega denarja, ker ga ječarji poberejo. Da, zgodi se celo, da zahtevajo ječarji pri sorodnikih jetnikov z različnimi vzroki denarja, katerega potem sami zapravijo. Jetniki morajo plačati tudi vodo, katero pijejo! Na zrak peljejo jetnike le takrat, kadar gredo k preiskovalnemu sodniku. Ječ ne sčistijo nikdar in hrana obstoji le iz slabega in trdega kruha. Rodbine jetnikov ne smejo iz svojih stanovanj ali pa le pod nadzorstvom. To se godi zato, da ne morejo k njim tuji žurnalisti, in da rodbine ne morejo k diplomatom prositi pomoči. Samo v Nišu je baje 200 radikalcev v ječi, prav toliko pa v Belemgradu. — Nova dvorkinja Zana Kr. Gjorgjević je odpotovala iz Belegagrada v Biarritz. Hotela je pred odhodom k avdienci, a Aleksander je ni sprejel. Pač pa je poslal k dvorkinji svojega adjutanta z naročilom, da kralj pozdravlja mater, in da se čuti zelo nesrečnega. Ko bo de obravnava proti Kneževiću in sodrugom završena, ji bo pisal. — Bržčas je kralj Aleksander že tudi sit Milanovih samooblastnostij in zato je nesrečen! — „Information“ piše, da je vseh „zarotnikov“ 40—45. Sodišče je zahtevalo od beligradske občine za vse natančen popis premoženskih razmer. Vsakemu obsojencu bo namreč vlada premoženje konfiscirala. Ako pa ne bo v obsodbi določena konfiskacija premoženja, zaračuni sodišče pro-

LISTEK.

Gorski učitelj.

(Spisala Zofka Kveder.)

(Dalje.)

No, gospod Mirko je postal nakrat posebnó dobre, židane volje in nič več ni stokal v gozdu in nič več ni pel melanholičnih, sentimentalnih pesmij, pač pa je večkrat postajal pod Metkinim oknom in včasih tudi kar po domače stopil v nizko, snažno izbo in pazljivo gledal, kako pridno so se gibali tenki, beli Metkini prsti.

In ob nedeljah popoldne je prinesel vedno polne žepe knjig seboj ter čital z veliko vnemo Metki in njenim sosedam pesmi in povesti. In njegova publika je bila jako hvaležna. Vse povesti so se širile po vasi in vsak je bil ponosen na dobrega gospoda učitelja, ki jim je vedno čital toliko lepih stvari.

Ko so odcveli klinčki, in se je listje osulo, ko je Goro zagnila trda bela zima, je sedel gospod učitelj skoro večer za večerom v gorki Metkini izbici in ji pravil toliko najrazličnejših stvari o tujih deželah, o vroči Afriki in mrzli Sibiriji, o ameriških Indijancih in ruskih kozakih, da ji

je roka kar zastala, in da je z velikimi ukaželnimi očmi molčel in čudež strmela v marljivega, navdušenega pripovedovalca.

Oh, kaj je vse vedel!

Njej so kar lica rudela, in srce ji je tolklo, kadar ji je razlagal in pojasnjeval, kakšno je morje, kakšni so vulkani, kaj se ve o zvezdah in luni in solncu.

Tako je bil učen, tako dober in prijazen!

Enkrat je prinesel svoje gosli seboj in pel ji in brenkal tako lepo, da so ji kar solze stopile v oči. In potem je morala še ona zapeti kako pesem in učil in popravljal je tako dolgo, da so se njiju glasova spajala v lepo harmonično soglasje.

In neki večer, ko sta bila prav sama v izbici, nagnil se je k njej in jo vprašal mehko in nežno:

— Metka, ali me imaš kaj rada? —

Oh, njej je vsa kri hušnila v obraz, naslonila se na mizo in se zajokala, da je bil gospod učitelj ves prestrašen.

— Kaj ti je vendar, draga duša moja?!

Zakaj jokaš, kaj ti je?!

In objel jo je krog vratu in naslonil njeno drobno glavo na svoje prsi. Metka pa je še vedno jokala in šele čez dolgo se je toliko umirila, da je mogla vprašati tiho in boječe:

— Ali me imate res radi, gospod učitelj? —

Hotela je še nekaj reči, a on ji je zaprl usta s svojimi gorkimi, sladkimi poljubi.

— Kaj še tega nisi vedela?! O ti noričica ti! Pa kako dolgo te imam že rad in kako! —

In pritiskal jo je še enkrat k sebi tako tesno, da je čutila udarce njegovega srca in srečne, globoke dihe njegovih prsij.

Kar jokala in smejala se je v eni sapi.

— Ali vas smem res...? —

Pa on ji je pretrgal besedo.

— Kaj „vam“, kaj „ti“?! Veš, jaz sem Mirko in „ti“ za-te! —

Pa ona je še vedno bojazljivo molčala.

— No, ne bo nič! — se je jezil on.

Kar precej mi reci: zlati, dragi moj Mirko, tako te imam rada! —

In ona je ponovila tiho in blaženo:

— Zlati, dragi moj Mirko, tako te imam rada! —

— Ti ljubica! — je vskliknil srečen in jo poljubil, da je njeno blede, mehko lice, vzcvetelo ko roža.

— Veš, spomladi napravim sposobnostni izpit — ji je obljubljal ves blažen — v jeseni se pa vzameva. —

In ona je še dolgo v noč, ko je on že davno odšel, ponavljala tiho in srečno:

— V jeseni! —

Njena priprosta duša ni mogla pojmí vse velike sreče, ki je prišla nad njo; vsa vznemirjena se je premetavala na trdem ležišču in prosila Boga, naj ji ne da prebuditi se iz njenih lepih, krasnih sanj.

Toda niso bile le sanje. Mirko jo je obiskoval dan na dan in ji slikal prihodnost v tako lepih zlatih barvah, da ji je srce poskakovalo veselja. Poslušala ga je s tiho, pohlevno udanostjo, gledajoč ga s svojimi lepimi, velikimi očmi tako mило in ljubeče, da jo je on na to vselej ginjen objel in šepetal s tihim, tresočim glasom:

— Ti moja draga, plahna srnica, ti! —

* * *

Oče Vesel je snel ogromne naočnike s svojega čestitljevega nosa, spravil jih na polico, zložil pismo, ki je ležalo pred njim, zopet vkup in dejal učitelju, ki je, kakor po navadi, srebalo v kotu za mizo svojo opoldansko juho, počasno s svojim navadnim širokim glasom:

— He, gospod učitelj, drugi teden pa pride moja punca, tista velika, o kateri sem vam že pripovedoval. —

— Kje pa je bila do zdaj? — je vprašal učitelj brez posebnega zanimanja.

— I tam na Štajerskem, pri mojem bratu. Nekaj je študiral, pa se je potem

cesovalne stroške tako visoko, da bo do-
tičnik finančno vendarle uničen. Tujcev
ni v Belemgradu skoraj nič. Vsakega tujca
ogleduje policija kot zarotnika. Ministru
Kosti Tavšanoviču se je v ječi zdravje
baje zelo poslabšalo, in možno je, da bo
umrl, še predno pride pred sodišče. Ko so
ga zaprli, je bil mož čisto zdrav!

Transvaal in Anglija

se še vedno nista pobotala, in kriza se baje
od dne do dne poostreje. Chamberlain, an-
gleški minister za kolonije, je imel te dni
zopet bojeviti govor, s katerim je naglašal,
da je Anglija odnehala kolikor je mogla, da
je potrpežljiva do skrajnosti, a da tri me-
sece trajajoča pogajanja niso donesla niti
najmanjšega napredka. Ponudbe predsed-
nika Krügerja so nesprijemljive, zato mu
preostaja le volitev: ali vojna ali mir. Ge-
neralni poveljnik boerskih čet, Joubert, je
imel v Johannesburgu govor, v katerem je
zavračal poželjivost Angležev ter dejal, da
se bodo Transvaalci bojevali z največjo
samopozrtvovalnostjo za neodvisnost svoje
domovine. Krüger in Joubert hočeta baje
poslati v London deputacijo Boercev, ki
naj se pogajajo z angleškimi državniki.
Trgovina in obrt v Transvaalu imata radi
sedanje krize veliko škodo, in vse si želi
že konca sedanji negotovosti.

Dopisi.

Iz Vipave, 22. avgusta. (Ad vocem:
„Ali je tudi krajni agrarski komi-
sariat klerikalni aparat?“) (Konec.)
Gospod komisar, nikar se s takimi iz-
javami v javnosti ne smešite! Mi doma
ne čutimo in ne vohamo še nobenih
nasilstev ali krvoprolitja in moramo o
tem še le iz Ljubljane izvedeti; vsega
pomilovanja je pa vredno, da c. kr. uradnik
take izbruhe strasti za argumente svojim
odredbam pograbi, s katerimi od-
ličen zastop tržke občine javno
poniža in osramoti, tako, da si
mora vsakdo misliti, da so v tem
obč. odboru sedeli sami goljufi in
sleparji; žalostno je, da se v pravni
državi najde uradnik, ki ugodi „prošnji in
želji dvetretjinske večine“, katera
„prošnja“ je bila le plod politične agitacije
in strasti brez vsake stvarno doka-
zane podlage; prošnji, ki naravnost
nasprotuje členu VII. gozdnoodveznega
pisma, vsled kojega je oskrbovanje gozda
vsakokratnemu občinskemu odboru pover-
jeno; še žalostnejše pa, da je do-
tični uradnik — morda nehote —
žoga dekana Erjavca, o katerega
gozdnogospodarskih talentih mora imeti
silno veliko mnenje.

Gospod komisar! Zakaj niste že leta
1897 „prošnje 205 opravičenih posestnikov“
stvarno preiskali in že takrat — ako
bi bili najmanjši nered zapazili — obč.
odboru gozdnega oskrbovanja od-
vzeli? Zakaj niste sedaj neposredno pred
volitvami podane pritožbe stvarno preisko-

tam gori nekje priženil. Z ženo sta bila
enkrat tukaj pri meni; Karolina je bila
stara takrat tri leta, pa se je ženi mojega
brata tako neznansko dopala, da jo je ho-
tela kar po vsej sili imeti s seboj. Ker
nimata nič otrok, sem se nazadnje udal
in tako je dekle od takrat na Štajerskem.
Ono leto je bila prišla za dva tedna do-
mov, pa se ji je vedno tožilo po stricu in
teti in po tistih vinskih goricah, da sem
nazadnje dejal, da naj gre v božjem imenu,
od koder je prišla. No, zdaj pa pride
domu, da. —

Oče župan so hoteli še nekaj pove-
dati, pa prišel je prav v tistem hipu mesar
iz Blok, in s tem sta bila že dolgo zaradi
dveh telet v pogovoru, tako ni gospod učitelj
za enkrat zvedel nič več.

No, po pravici povedano, je Mirkota
ta županova Karolina prav malo zanimala.
Bil je v ljubezni do svoje Metke popol-
noma srečen, in od prejšnjega mučnega
dolgočasa mu ni ostalo ni sence.

Saj je bila pa njegova Metka tudi
tako dobra in blaga, da bi imel res na-
ravnost greh, če bi je ne ljubil tako od-
kritosrčno iz vsega srca, kakor jo je. Hodil
je vsak dan k njej, se veselil, kako se je
njen zdravi razum bistril tako rekoč pod
njegovimi očmi. Tako jo je počasi naobra-
ževal in likal in bil je ves srečen, ker ga
je vse tako hitro in lahkotno razumela.

(Dalje prih.)

vali in še le po tem sodili in potrebno od-
redili? Kakor se iz Vašega popravka vidi,
odločuje pri Vaših odredbah število kle-
rikalnih glav, ne pa pravo! Kako morete
govoriti v svojih odločbah o „pristranosti“
in „dosedanjih nedostatkih?“ Mari mi-
slite, da dekan Erjavec vselej
resnico podpisuje? Mises ne bojimo
luči! Posvetite mej nas, uvidite preiskavo,
in ako se najmanjše nečastno dejanje do-
kaže, trpeli bomo vso sramoto molče.
Sicer pa gosp. komisar sam svoja dejanja
ironizuje. Po jedni strani pognal je župana
Hrovatina in njegove pristaše sramotno z
bičem v kot, na drugi strani pa imenuje
istega Hrovatina v gozdni odsek, ker „pri-
čakuje od njega glede na vspehe doseda-
njih obravnav, da bode c. kr. gozdonad-
zornega komisarja vestno svetoval in
podpiral“. Kdo se ne smeje? Saj je vendar
cela klerikalna gonja obrnjena baš proti
Hrovatinu!

Končno bodi omenjeno, da je obč.
odbor vsako leto v mesecu juliju in av-
gustu les in drva izkazoval, da je bilo
glede letošnjega izkazovanja že spomladi
— tedaj daleč pred volitvami — potrebno
sklenjeno, in da ni narodna stranka pri
izkazovanju lesa na volitve niti mislila;
res pa je, da se je ogromna večina tistih,
ki so dekanovo — ali čegavo? — pritožbo
podpisali, najprej pri županu za les zgla-
sila in ga celo zahtevala, potem pa vsled
klerikalne agitacije agrarnega komisarja
prosila, naj izkazovanje prepove. To je malce
čudno, kaj ne?

Gospod komisar! Dali ste klerikalcem
dobro orožje v roke, ali zmagali bo-
demo mi ter volili v gozdni odsek
ravno tiste moše, ki sedaj v njem
sede oziroma so sedeli, in rado-
vedni smo, ali bodejo v 3 tednih
v Vaših očeh poštenejši? Sicer pa
vlada nad Vami še več bogov, ki bodo
menda še pred volitvami Vašega otroka
umorili. Klerikalci so se pa hudo zmotili,
mislječ, da bode komisarjeva odredba v
bližajoči se porotni razpravi proti „Slo-
vencu“ pričala — proti Hrovatinu!

Trgovina.*

(Dalje.)

Kaj je trgovina in kaj je trgovec?

I.

Zakaj to vprašujemo, kar že tako vsi
vemo? Jaz pa vem, da ne vemo, ali pa tudi
če vemo, da se tega ne zavedamo.

Trgovec ali kupčevalec je, kdor trguje
ali kupčuje s poklica. Trgovec kupuje
blago pri izviru ali iz zaloge ter ga od-
daja tistemu, ki ga potrebuje. Izdelovalec
ali založnik išče odjemalca, odjemalec išče
izdelovalca. Trgovec gre od tega k onemu
in od onega k temu in posreduje; tako
dobi odjemalec blago pri pravem izdelovalcu.

To posredovanje je trgovina.

Trgovina obsega vse tiste
opravke, ki jih je treba, da nare-
jeno blago pride od svojega izvira
do svojega namena. Poizvedovanje naj-
boljšega vira, poznavanje in poskuševanje
blaga (Waarenkunde), prejem in zadacanje
blaga (nauk o carini), prevažanje, ukladanje
in hranitev blaga (Waarentransport, Con-
servierung), slednjič delitev in oddaja blaga,
vse te posle oskrbuje trgovina in trgovec.

Vsak narod, ki je zlezal iz poveljev in
se deli v več kakor jeden stan, pozna tega
posredovalca-trgovca, ker ga potrebuje. Čim-
bolj so stanovi in poklici razviti, tembolj
potrebujejo trgovca, ker, ako hočejo svojo
reč opraviti, potrebujejo časa za svoje opravke
in si ne utegnejo sami iskati najboljših
virov za svoje potrebščine in najugodnejših
potov za njihovo dobivanje. Čas je zlato
vsakemu stanu in vsakemu poklicu. Tisti
čas, kar bi ga rokodelce porabil za pot in
nakupavanje svojih stvari na sejmovih in
v mestu, porabi rajši za svoj izdelek, ki se
mu tako podvoji. Vsi, ki kupujejo po
trgovcu, pooblaščajoga takorekoč,
da zanje blago naročuje: vsak mu
da nekaj malega za pot, za čas in za delo,
in vsi skupaj so si dosti prihranili.

Tako vidimo, da trgovstvo ni postalo
iz dobičkarstva, kakor mislijo nevedneži,
ampak iz potrebe, in vidimo, da je trgov-
stvo brezpogojno potrebno kolo v stroju
narodnega gospodarstva, tako da bi brez
trgovine ta stroj ne mogel opravljati svo-
jega dela.

*) Glej „Slov. Narod“ št. 181 in 182.

Trgovina rodila se je na sejmu. Sej-
movi bili so in so še sestanki množice o
raznih prilikah in na raznih krajih: v mestih,
na Božjih potih itd. To bila je nekdanja živa
potreba. Bilo ni železnih cest, bilo ni brzo-
javov. Na vsake toliko morali so se ljudje
shajati; sešli so se tam, kamor so imeli z
vseh krajev najbližje, pa prinesli in pripe-
ljali seboj blaga, ki so ga imeli na proosta-
janje, da ga na sejmu zamenjajo za blago, ki
jim ga je bilo treba. Takrat poiskala sta
se izdelovalec pa odjemalec drug drugega
sama. Ker pa je to povzročevalo na velikih
sejmovih preveč vrveže in veliko zamude,
ustanovili so se na sejmu za stalno neka-
teri ponudjalci, ki se je pri njih blago si-
gurno zmiraj dobilo. Pripeljali so na sejem
velike množine takega blaga, ki ga je bilo
v njihovem kraju na izobilje, in ki so ga bili
tam spokupili, in zamenjavali so to blago
na sejmu za drugo, ki je bilo doma redko.
Doma so potem to blago, kolikor ga niso
potrebovali sami, zopet pozamenjali. Ko pa
je prišel denar in je začel krožiti bolj in
bolj, ni se več menjavalo, ampak kupovalo.
„Menjevalci“, ki so že prej kupčevali z me-
njavo, postali so sedaj pravi trgovci po na-
šem pojmu.

In množili so se kupci, in množili so
se trgovci, kolikor večje so postajale kul-
turne potrebe. Preveč bi bilo treba na sej-
move hoditi, ako bi si hotel vsak sam na
sejmu vse pokupiti. Sejmari, ki so bili že
tako popotni trgovci, ustavljali so se po
domih in prinašali blago na dom. Ko pa
so videli ljudje, da se kupi doma prav tako
ugodno, pa še veliko pripravejše kot na
sejmu, ostali so lepo doma in kupovali so
doma. Sejmari pa, ki je sčasoma še doma
komaj več vse ljudi postregel, ostal je kar
naprej mej njimi. Pošiljal je celo sčasoma
rajši po blago, ki je vedel dober in zanes-
ljiv izvirnik zanj, sam pa je rajši ostal doma
in prodajal, kakor prodaja dandanes že po
vseh selih. S tem je trgovec dvignil kul-
turo, kultura pa je dvignila industrijo, ki
jo je dežela zahtevala.

Koliko časa je tega, kar se je vršilo
pri nas vse to? Kdo ne ve pri nas za pro-
dajalca polhov in zajčjih kožic na sejmu,
kdo ni poznal sejmarjev in krošnjarjev Bov-
čanov in Tomincev: Tomaža, Andreja,
Lojza i. dr.? Zadnjih trideset let razvila se
je pri nas trgovina tako, kot se je.

Strgovino pa se je počela šele
razvijati domača industrija! Kdo
bo tajil to narodno-gospodarsko prikazen,
ki se je pri vseh drugih narodih pojavljala
že toli in tolikrat? Slovenci živeli smo —
in tu se po nekaj razlikujemo od drugih
narodov — zadnjih trideset ali štirideset
let vsako leto po desetletjih! A morali smo
tako, ako smo hoteli ostati svoji gospodarji
v svoji hiši! Morali smo hitro dohiteti druge
narode, ako hočemo, da ostanemo sami
svoji, in da ne poginemo med mlinskimi
kamenji drugih narodov. Pred temi pa tr-
govci in industrialci še nismo sigurni! Še
ni končan pri nas narodno-gospodarski pro-
ces, ki se je povsod drugod že izvršil. Še
nimamo svoje velike trgovine in svoje ve-
like industrije. Ako se ta proces ne po-
speši, utegnemo doživeti narodno-
gospodarsko krizo, in preplavili
nas bodo v trgovini in industriji
tujci, ki nas drugod poplaviti niso
mogli! Ali se Vam kaj sanja, protitrгови-
narji! Kako boste potem z nova začeli Si-
sifovo delo narodno-gospodarske naše sa-
mostalnosti, ki je zdaj odpravljati od sebe?
Mi dosedaj nimamo niti svoje trgo-
vine, niti svoje industrije! Ker ka-
pitala nimamo, ubili boste s trgovino
vred tudi industrijo, ki bi jo le krepka, do-
viška razvita domača trgovina mogla re-
šiti, in ki jo pri nas tudi lahko reši. Da
je to za nas jedino prava in jedino
mogoča pot, za to nam pričajo vsi
nacionalni ekonomisti. A kaj se zgodi,
če se bo tako naprej slabil trgovski stan?
Tuj kapital pride v deželo, tuj kapital
polasti se naših prirodnih sil — kakor
se to že sedaj godi — in — o tužna majka,
še tisto delavcev, kar jih imamo, nam
bo vzelo tuje podvzetništvo v samogoltno
svojo korist in v lastni naš pogin! Ne mi-
slite, da je ta perspektiva prečrno slikana!
Slovenci smo šele na tisti stopinji,
kjer naj sedanji trgovski rod šele
rodi prave trgovce! In kdor moti ta
proces, ki je že tako morebiti — Bog ne
daj — prepozen — ta ima več ko smrten
greh, in Efišalt je zanj prekavalirsko ime.

Da, dragi trgovci! To kar smo mi, to
še trgovstvo ni! Zakaj pravi trgovec je oni,
ki posreduje ne samo od hiše do hiše, in
od vasi do vasi, ampak po celi deželi! In
kje so dosedaj, in koliko jih je na-
ših?! Pravi trgovci so oni, ki imajo, če že
ne zvez, vsaj pogled čez morje; ki poznajo
svetovni trg in premotrijo vsaki dan z bi-
strim očesom produkcijo (izdelek), kroženje
in povžitek (konsumiranje) blaga. Tak tr-
govec šele izpolnjuje svojo narodno-gospo-
darsko nalogo, to je šele pravi trgovec, vsi
drugi smo kramarji! Ali trgovci! Ne udajmo
se! Če ne mi, naš zanamski rod doseže to
tako gotovo, kot se še kaj gibljemo. Čelo
kvišku, trgovci! Ideal naj nam bo oni veliki
trgovec! In če bi ga tudi ne imeli nikdar
doseči, že z mislijo bomo stvari koristili.
Ljudje, ki imajo kaj v glavi, tudi pri nas
že to vedó.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. avgusta.

— Stanko Pirnat †. V prijaznem Mo-
kronogu umrl je danes ponoči uzoren slo-
venski rodoljub in nadarjen glasbenik, gosp.
notar Stanko Pirnat. Pokojnik se je rodil
dne 7. julija l. 1859. v Štorah na Štajer-
skem. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani,
kjer se je učil petja pri Foersterju, pravni-
ške studije pa je dovršil na Dunaju. V
Ptujju je z dr. Grossom ustanovil „Slovensko
pevsko društvo“ ter bil pevovodja temu
društvu in čitalnici, dokler se ni kot notar
preselil na Kranjsko. Skladati je začel Pirnat
l. 1894. in to po uplivi prof. Hubada. Po
njem harmonizirane narodne pesmi se
pojo, a največji uspeh je dosegel s pesmijo
„Kot tičica sem pevala“, katera se je naj-
prej pela na koncertu „Glasbene Matice“
in je sedaj znana po vsem Slovenskem.
Kot notar je pokojnik služboval nekaj časa
v Zatičini, zadnja leta pa v Mokronogu.
Povsod je bil radi svoje močnatosti in lju-
bezivosti, radi svojega plemenitega zna-
čaja in uzornega rodoljubja, ki se ni kazalo
samo v besedah, nego tudi v dejanjih, vi-
soko čislani in občno spoštovani, ter ostane
nepozaben vsem, ki so ga poznali. Bodi
pokojniku, zlati slovenski duši, lahka
zemlja in ljub spomin!

— Pa da ne bi bili že zreli? „E-
dinost“ poroča: Iz verodostojnega vira smo
izvedeli, da je pred kratkim časom sedem
oficirjev generalnega štaba kra-
ljeve italijanske vojske potovalo
do Ljubljane. Italija ima v svojem pro-
gramu kakor pravo naravno mejo: Savo.
Naše dežele imenujejo že „Regione Giulia“.
— To pričajo laški zemljevidi, kakor tudi
razglednice s Dantejevo sliko, katere so v
Avstriji dovoljene, in proti katerim nima nič
tudi naša poštna uprava! Je-li znano kaj
policiji, oziroma ces. kr. vladi o tem poto-
vanju oficirjev laškega generalnega štaba
po slovenski zemlji sicer . . . — a vendar
še po avstrijskih tleh? Čudno, v Galiciji
lové ruske oficirje, kadar so zašli na av-
strijska tla; na Francoskem zapirajo celo
laške generale v ječe, na Nemškem gorje
francoskemu oficirju, ako so ga zasačili —
in pri nas, v „Regione Giulia“?! Pred ne-
kolikimi leti je prinesla „Eduinost“ dopis,
kako so laški generali v kobaridskem okraju
risali po slovenskih sicer, a vendar še av-
strijskih hribovih. Dopisnik je poročal, kako
brezskrbno so hodili okrog, kakor bi bili
doma. Nič nismo slišali kasneje, da bi se
jim bilo kaj zgodilo. Italija se je ob gorenji
meji zaprla proti Avstriji s 4 metri visoko
žico (mrežo). Slavni laški oficirji general-
nega štaba pa potujejo mirno in nemoteni
že do Ljubljane. Kaj smo že tam?

— Kupljeno! Tržaški „Lavoro“ po-
roča, da je pred kratkim prišel podpred-
sednik nekega tržaškega društva k namest-
niku grofu Goëssu in zahteval navadnih
800 gld. za prireditve bakljade v proslavo
cesarjevega rojstnega dne. Grof Goëss se je
kar začudil, ko je izvedel, da je bilo vsako
leto tako. „Tudi lani?“ — je vprašal, in ko
mu je dotični gospod potrdil, da tudi lani,
je začuden namestnik vzkliknil: „A jaz ne
vem ničesar o tem!“ Kako je prišel ta denar
iz dispozicijskega fonda? Namestnik je
končno izjavil, da ničesar ne da, češ, da
morajo take izjave biti spontanne in ne
kupljene. — Z ozirom na to, da se je do
letošnjega leta tudi slovensko „Delavsko
podporno društvo“ v Trstu z zastavo ude-
leževalo običajnega obhoda, izjavlja „E-
dinost“ svedčano, da tržaškim Slovencem je

bilo sploh neznan o onih 800 gld., in se zavaruje slovesno pred možnim domnevanjem, kakor da si tržaški Slovenci dajo plačevati za svoje manifestacije. List dostavlja: Razlogi, radi katerih se letos nismo udeležili obhoda, so bili drugi, tehtni.

— **Zavratni atentat na sodnika.** Te dni je šel g. Ivan Erhartič, c. kr. svetniški tajnik, z g. prof. Kosijem skozi graško ulico. Ko pridejo do Negrijeve hiše, pade nakratik pred gosp. Erhartiča debel kamen. Vkljub vsi pazljivosti ni se moglo opaziti, kdo je kamen vrgel. G. Erhartič zameril se je celjski sodrgi, ker je kot kazenski sodnik se drznil zeta župana Stiegerja, dr. Negrija obsoditi, ko je ta opljuval hčerko gosp. dr. Sernca.

— **Sin celjskega župana** postal je nekaj vodja poulične druhalje celjske. Kakor pravi junak spravil se je ta nadobudni fantalinček korajžno na slovenske dame. Dne 15. t. m. vodil je isti četo žvižgovcev, kateri so nahrulili gospo Bašovo in gđene. Bašove, gospo dr. Karlovška, gospo dr. Dečka in gospodične Žimniakove. Včeraj dne 27. t. m. inzultiral je pa ta fantalin na čelu druhalje, obstoječi iz nadobudnih sinov Rakuševih, Duffekovih, Robizutovih itd., gospe dr. Karlovška, dr. Dečka in gđene. Žimniakove s tem, da je iz vseh moči piskal za njimi. — Drugod oče takega frkolina dene čez koleno, ter mu nameri nekaj gorkih na tisto plat njegovega telesa, katera služi za to, da se razposajeni smrkovci uče manir. V Celju pa je to seveda drugače. Tukaj je tako počenjanje velikonemško junaštvo, eine wackere That, in oče Stieger je nemara nad svojim „junaškim“ sinom istotako ponosen, kakor nad svojim zetom dr. Negrijem, kateri je opljuval hčerko gosp. dr. Sernca, ter za to dobil kot nagrado junaštva tri dni zavora. Sicer pa se bo g. Stiegerček za to svoje junaštvo imel zagovarjati pred kazenskim sodiščem.

— **Izgredi v Celovcu.** Piše se nam: Celovec ima zopet navadno filistrsko lice. Morda bi izgrediv še ne bilo konec, če bi imel župan Neuner tudi v četrtek še kaj besede. Ali ta dan, ko so razgrajči najhuje nastopali, so bili na magistratu zbrani celovski general, polkovnik pešpolka št. 17. in navadni štab in ti so skrbeli, da se je napravil red. Ta dan so tudi nastopili kranjski vojaki, in sicer jako energično. Razgrajči so se jih zbal. Kjer so se prikazali, je vse vpilo: „Achtung, die Krainer kommen“, in kmalu je bil red in mir zagotovljen. Doslej so bile demonstracije naperjene proti škofu in proti jezuitom, ali izključeno ni, da se sredi prihodnjega meseca primerijo še druge demonstracije.

— **Kranjski orožniki na Češkem.** Nemški listi poročajo, da je v petek ponoči z brzovlakom odpotovalo večje število kranjskih orožnikov pod vodstvom necega ritmojstra iz Ljubljane čez Dunaj v Prago, od koder pojdejo bržčas v tiste kraje, koder so se zadnji čas zgodili nemiri.

— **Kolesarsko društvo „Ilirija“** prosi svoje člene, kateri hočejo intervenirati pri cestni dirki „Zveze slovenskih kolesarjev“, naj to pismeno ali ustmeno naznanijo društvenemu tajniku, g. Radivoju Šturmu, (pisarna g. dr. M. Pirca, Gospodske ulice št. 4) in sicer v najkrajšem času. Društvo jih bode javilo odboru „Zveze slovenskih kolesarjev“, kateri jim bode odkazal določene prostore. Želeti je, da se čim največ členov odzove tej prošnji. Tudi pričakuje društvo od strani dirkačev, kateri so člani „Zveze slovenskih kolesarjev“, obile udeležbe pri dirki.

— **Nesreča v planinah.** Letovišarica v Ratečah na Gorenjskem, gospodična Ivana Stein, učiteljica v Hietzingu na Dunaju ponesrečila se je soboto, 26. t. m. na poti čez Ponco k belopeškemu jezeru. Padla je čez približno 200 metrov visoko steno na belopeški strani Ponca. Pokojnici, ki je približno 55 let stara, omilile so se naše planine izza časa, ko je iskala krepčila proti nervoznosti v Rikljevem zavodu na Bledu. Že več let prihajala je od tedaj v različna letovišča po radovljiškem okraju ter obiskala več naših gora, med njimi tudi Triglav. V Ratečah izvedeli smo o mnogih lepih lastnostih njenih. Bila je zelo izobražena žena; dasi neimovita, delila je kaj rada miloščine med ondotne reveže in otroke. Prehodila je mnogo sveta ter se vspela potoma tudi na visoke gore, kakor Ortler, Monte Rosa in druge. Bila je pravična i prizadevanjem

slovenskega planinskega društva ter zlasti navdušeno delovala za nedeljako otvoritveno slovesnost koče radovljiške podružnice v Planici. Ker priletne gospodičine do drugega jutra ni bilo domu, odredil je previdni domači župnik g. Lavtižar takoj zjutraj, da je šlo nekaj domačinov iskat jo, a vrnili so se po dolgem iskanju in klancu brezuspešno nazaj. Istočasno opozoril je na to dejstvo radovljiško podružnico slovenskega planinskega društva g. meščanski učitelj na Dunaju Ivan Vrščaj, sedaj letovišar v Ratečah, na kar je prejel g. Vrščaj še isti dan pooblastilo na podružnične stroške nabirati vodnikov, lovcev in pastirjev za rešilno ekspedicijo. Po noči se odinil je g. Vrščaj s sedmimi možmi od belopeške strani na Ponco. Razven tega pa je snoval v ponedeljek zjutraj drugo ekspedicijo, da odrine po grebenu Ponca proti Strugu, ker je pokojnica nekoč izrazila se, da bi rada poskusila priti raz Ponco na Mangart, kar bi bilo sicer — tudi z vodniki — gorostasno podjetje. Toda predno je odrinila ta partija, došlo je od jezer sem že žalostno poročilo, da so našli nesrečnico hudo poškodovano — mrtvo na dnu gori omenjene skale. Po zdravnikovi izpovedi morala je biti takoj brez zavestna. Ne moremo si kaj, če vzpričo pregovora: de mortuis nil nisi bene, vendar ostro ne grajamo neprevdnosti marsikaterih turistov, ki hodijo brez vodnika po neznanih potih v čisto neznane jim gore. Žrtva take neprevdnosti bila je tudi ponesrečena pokojnica. Nerazumljivo se nam zdi, kako je imela pogum, prišedši po zaznamovani poti srečno na vrh, podati se brez sodnika na drugo stran navzdol proti belopeškemu jezeru, kjer nobene poti ni. Upala si je pač toliko, kolikor bi si mogel upati izkušen vodnik, kateremu so vsi nevarni kraji dobro znani. Ravno tukaj — pastirji pravijo za „kanceljnom“ — ubil se je pred več leti mlad ovčar, in sedaj ta nesreča. Pripravljala se je nesrečnica na osodepolno partijo že nekaj časa, a komur je o svoji nameri povedala, vsak ji je od partije odsvetoval, če jo misli narediti brez vodnika. V soboto pa je odšla, ne da bi komu povedala na vse zgodaj ter se — ni vrnila. Gospod Vrščaj brzojavil je takoj iz Bele Peči, da so jo po trudapolnem spremljevanju v dolino ob 9. uri zvečer pripeljali v ondotno mrtvašnico. Tu leži na odru, okrašenem z venci in cveticami. Pohvalno bodi omenjeno, da prevzame vse pogrebne stroške občina rateška, za kar gre v prvi vrsti zahvala nje vrlemu županu, g. Pintbahu. Radovljiška podružnica nagradila je prav znatno vse člene rešilne ekspedicije. Značilno je, kar je vpisala pokojnica v knjigo slov. plan. društva v koči na Planici: „26/8 99. Vor 6 Uhr früh von Ratschach aufgebracht, gegen 8 Uhr von Ader aus allein den Weg über die Ponca angetreten.“ „Du Schicksalslenker alles Lebenden, Dir gehör' ich an, führ' mich unversehrt nach Ratschach ohne Mann. Johanna Stein.“ — Radovljiška podružnica slov. plan. društva položi v nedeljo pred slovesno otvoritvijo koče na Planici venec planinskih cvetic na grob ponesrečene, a pevci zapojó žalostinko.

— **Toplice na Dolenjskem** se lepo razvijajo, in je letos obisk razmeroma prav znaten. Do včerajšnjega dne je bilo skupaj 900 tujcev tam. Prihodnje leto pa je upati na še večji obisk. Zdraviško poslopje je namreč dograjeno in se prihodnje leto otvori, a o tem ni dvoma, da znatno pripomore k razvoju tega toli prijaznega kraja. Pa Toplice tudi v politiki napredujejo. Občinski odbor je celo soglasno sklenil protest proti § 14. in novemu davku na sladkor, c. kr. okrajno glavarstvo je pa ta sklep razveljavilo.

— **Ljubljanski železniški uradniki** in njihove rodbine so za jutri zvečer povabljeni na sestanek v salonu Hafnerjeve pivovarne, katerega priredi ljubljanska podružnica društva avstrijskih železniških uradnikov. Pri tem sestanku imel bo predsednik društva, g. Schiesselberger z Dunaja, predavanje o raznih stanovskih vprašanjih.

— **Na cesti zblaznel.** Tovarniški delavec Črne, ki je nekaj časa delal tudi pri Samassi, je včeraj popoldne na cesti zblaznel. Črne je kaci 28 let star, izredno močan človek, toda božjasten. Včeraj je klečal pred spomenikom na Sv. Jakoba trgu in bil dolgo časa zatopljen v molitev, tako da so ljudje že začudeni obstajali. Nakrat je Črne vstal in začel z vso silo kri viti ograjo okrog spo-

menika, prav kakor da bi jo hotel podreti. Ljudje so stopili k njemu in ga mirili, a nič ni pomagalo. Na to sta dva moža prišla Črneta, da bi ga peljala domov, a pahnili ju je od sebe. Na trgu se je bilo v tem nabralo vse črno ljudstva. Nekateri delavci so obstopili Črnete, da bi ga spravili domov, a dasi so bili vsi močni, trdni ljudje, metal jih je zblazneli Črne kakor snope od sebe. Šele po dolgem prizadevanju so možje Črneta dvignili v zrak in ga nesli na dom njegovega očeta, necega postreščka. Črne je bil vedno jako vrl mož in jako priljubljen mej svojimi znanci, a opazovalo se je že več dni, da ni na duhu povsem zdrav.

— **Strele** je 20. t. m. vdarila v hlev Franca Frankota v Grahovem in ga užgala. Zgorela so vsa gospodarska poslopja. Škoda znaša 3200 gld.

— **Ubil** se je 60letni Anton Hauptman, blapec pri gostilničarju Antonu Cerarju v Gradcu pri Litiji. Padel je v pijanosti z lestve in si prebil lobanjo.

* **Proslava Goethejeve 150letnice.** Včeraj so se vršile skoraj po vseh večjih velikonemških mestih velike slavnosti v proslavo Goethejevega 150. rojstnega dne. Zlasti velikanske so bile slavnosti v Goethejevem rojstvenem kraju, v Frankobrodu ob Meni. Mesto je bilo presijajno razsvetljeno. Bakljade se je vdeležilo 13.000 bakljonoscev. Razna društva so okrasila Goethejev spomenik; napravila pa so tudi historičen obhod v srednjeveških kostumih. Vršil se je nadalje velik koncert in zvečer gledališka predstava. V gledališču bodo igrali ves teden Goethejeve drame. Tudi na Dunaju je bila v dvorni operi proslava Goetheja, druga gledališča pa prirede predstave Goethejevih iger. Goetheju se postavi več novih kipov in doprsnikov. Vsi nemški ilustrovani listi so polni slik, ki so v zvezi z Goethejem, a tudi politični časopisi so prinesli priloge o Goetheju.

* **Fenomenalna iznajdba na polju agrarne kemije.** V Taboru izhajajoči dnevnik „Česky Jih“ prinaša sledeče senzacionalno poročilo: „Vodji višje deželne poljedelske šole v Taboru, gospodu Franu Farskemu, slovečemu poizvedovalcu na polju kemije, se je po večletnih eksperimentih posrečilo iznajti umetno gnojilo, ki daje rastlini izvanredno redilno moč. Razni denarni zavodi so dali izumitelju potrebnih sredstev, da ustanovi tovarno, katera bode vsak dan producirala 1000 met. stotov tega gnojila; knez Schwarzenberg je obljubil svojo udeležbo pri tem podjetju. Vspah tega novega gnojila se po kaže v bogati žetvi. Rečeni list obeta, da priobči natančnejših podatkov o novem izumu.“

* **Razstava razglednic.** V Benetkah imajo II. mednarodno razstavo razglednic in sicer v palači della Zecca. Čisti dohodek je določen zavodu revežev „Regina Margherita“. Razstava je razdeljena v 5 oddelkov: nabiralci; produktivni umetniki; reproduktivna umetnost; založniki in trgovci; društva, časopisi in albumi. Najlepše razglednice so umetniške, in sicer italijanske, francoske in nemške. Posebno krasne so baje slike Fragiacomia (letni časi in dnevni časi), Tafurija (metulji, cvetlice in arabeske), Zanettija, Ximenesa, Hardita, Broscha in druge.

* **Dreyfus in poročnik.** Nedavno so poročali pariški časopisi, da je srečal stotnik Dreyfus, iz vojaške jetnišnice na sodišče gredé, nekega poročnika, ki ga ni pozdravil. „Zakaj ne salutirate? Jaz sem Vaš predstojnik!“ mu je dejal Dreyfus. Poročnik je prebledel in salutiral. Kmalu potem pa je dobil dotični poročnik še 30 dni zavora.

* **Radi lepote.** Kakor javljajo z Dunaja, se je nedavno zastrupila prodajalka Ela Wanek s ciankaliem. Ostavila je pismo, v katerem pravi, da se je naveličala življenja, ker jo radi — nje lepote sovražijo vse njene vrstnice in zato tudi vedno intrigirajo proti njej, vsled česar se je že šestokrat pripetilo, da je izgubila službo.

* **Ubila ženo ljubimca.** Na Dunaju je imela kasirka Ana F. ljubezensko razmerje s poštnim pomožnim uradnikom Karolom S-om. Ko je izvedela njegova žena za to, je svojega moža hudo ozmerjala in mož je obljubil, da ji bo odslej zvest. In res ga ni bilo več h kasirki. To pa je Ana F. tako razjezilo, da je napadla gospo S-ovo sredi ulice in jo tepla. Gospa S. je bežala k neki prijateljici, ki pa je bila tudi Ani F. prijateljica. Tja je šla tudi Ana F. in zopet na-

padla gospo, jo vrgla ob tla in jo bila, kakor besna. Šele drugi ljudje so jo morali rešiti iz rok divje kasirke, a prepozno. Gospa je čez nekaj dni umrla vsled notranjih poškodb.

* **Iz osvete.** V Nagosu na Ogrskem je 23. t. m. 14letna služkinja Marija Kopak zažgala tri hiše in vsa k hišam spadajoča gospodarska poslopja svoje gospodinje, ker jej ta ni hotela dovoliti, da bi obiskala svoje stariše.

* **Ladija pod vodo.** Iz New-Yorka javljajo, da so pred kratkim spustili v Picknick-zalivu prvokrat podmorsko ladijo „Holland“ po morju. Plula je eno miljo po vodi ter je preprečila bitko torpedovke, ne da bi bila nastala na površju morja kaka zapreka. Poskus se je torej popolnoma posrečil.

* **Roparji.** Okolica Soluna ni varna. Šele nedavno so odvedli ondotni roparji trgovca Chevalierja ter ga izpustili šele za visoko svoto, te dni pa se je pripetil nov slučaj. Neki Simotta je napravil s svojo družino izlet v Klissuro. Spremljala sta jih dva oborožena. Pri belem dnevu pa so jih napadli roparji, ustrelili jednega oboroženca, zeta gospoda Simotte in dekle. Nato so roparji odvedli gospoda, gospo, njiju sinah in slugo. Med potjo so še napadli neko vas, jo oropali in odvedli lepega konja. Roparjev je bilo 15. Trije orožniki in nekateri kmetje so jih šli lovit, a roparji so jih pognali v beg. Vendar pa so roparji izpustili gospo in slugo z naročilom, naj jim pošljeta 15.000 funtov, ako hočeta rešiti gospoda. Sedaj je šla večja četa vojakov lovit roparje. Morda bodo gospoda zato umorili.

* **Ciklon na Portoriki.** Kakor poročajo iz New-Yorka, je bilo možno precej natanko oceniti velikansko škodo ter določiti število nesrečnih žrtev, katere so vsled zadnjega ciklona na Portoriki izgubile svoje življenje ali bile nevarno ranjene. Mrtvih je 4500 ljudi, 1000 pa jih je zadobilo deloma hujske, deloma manjše rane. Gmotna škoda pa znaša več milijonov.

Književnost.

— „Planinski Vestnik“, glasilo „Slovenskega planinskega društva“ ima v svoji zadnji št evilki sledečo vsebino: Črtice s potovanja hudomušnega Janka. (J. M.) — Na planinah (Ant. Trstenjak.) — Društvene vesti. — Planinski Vestnik“ vsem Slovincem znova toplo priporočamo.

— „Slovenka“. Vsebinska 17. zvezka: Zorana: Iz življenja — pesem. — Bogomila: Veterček moj — pesem. — Nada: Intrigant. — Marica II.: Moja ljubezen — pesem. — J. Potapenko: Brez boja. — Zorana: Sanjaj srce — pesem. — Kristina: Pesmi — pesem. Hren: Iz življenja vetrov. Bogomila: Zvezdi — pesem. — K.: „I“. — Književnost in umetnost. — Razno.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 29. avgusta. Baron Chlumecky je bil brzojavno poklican na cesarski dvor v Ischl, kjer je imel dolgo avdienco pri cesarju, po avdienci pa bil povabljen na diné. V političnih krogih se temu pripisuje velik pomen.

Dunaj 29. avgusta. Vlada je listu „Münchner Neu. Nachrichten“ radi sovražnega pisanja proti naši monarhiji vzela poštni debet.

Praga 29. avgusta. Z ozirom na potovanje finančnega ministra dr. Kaizla v Prago pravijo „Národní Listy“, da se bo Kaizl prepričal, da so tla v Pragi jako trda, in da češki poslanci ne odjenjajo niti za las od svojih narodnih pravic. Ako bi v sedanjih razmerah količkaj odnehali, bi bilo to sramotno za češki narod in smrtni greh.

Praga 29. avgusta. Shod vseh čeških državnih in deželnih poslancev bo šele 16. septembra.

Praga 29. avgusta. V Vrchlabí so Nemci predvčerajšnjim zvečer in sinoči uprizorili velike demonstracije. Razbili so vse šipe pri okrajnem glavarstvu in pri raznih družih hišah. Orožniki so morali z bajoneti razganjati množico. Šest oseb je bilo aretovanih. Izgredniki so hoteli aretovance siloma oprostiti. Naskakovali so občinsko hišo, na kar je bil jeden aretovanec izpuščen. Sinoči

so bile zopet velike demonstracije, in kakor prejšnji dan, so tudi včeraj imele odločno protidinastičen značaj. Predno je nastopilo orožništvo, je močan dež razgnal demonstrante.

Praga 29. avgusta. V Trutnovu je vlada prepovedala shod, na katerem bi imel govoriti socialno-demokratski poslanec Kiesewetter. Socialni demokratje so radi te prepovedi priredili demonstrativen sprehod po mestu, a miru in redu niso kalili.

Rennes 29. avgusta. Danes je bil najprej zaslišan polkovnik Cordier, ki je zavrnil razne trditve generala Rogeta, ter dejal, da je l. 1894. verjel v Dreyfusovo krivdo, Picquartovi dokazi pa da so ga prepričali, da je Dreyfus nedolžen. Potem je bil zaslišan Freycinet.

London 29. avgusta. Vse časopisje je mnenja, da je konflikt med Angleško in Transvalom postal skrajno akuten in da je vojna neizogibna.

Berolin 29. avgusta. Vlada je kaci 20 drž. uradnikov, ki so kot poslanci glasovali proti predlogi o kanalih, postavila v disponibiliteto.

Javna zahvala.

Domač maček je 17. t. m. proti večeru v Gradišču, ležečem v okrožju okr. glavarstva v Krškem, vgriznil mojo hčerko in prst, ko ga je božala in ga nemara prišla okoli prs. Rana se je brzo očistila in moja soproga je — mene ni bilo v Gradišču — hitro poslala mačka najbližjemu g. c. kr. živinozdravniku, t. j. onemu v Novem mestu v preiskavo. Ker pa maček ni imel domovinske pravice v okrožju tega g. živinozdravnika in je bil po mnenju tega g. živinozdravnika sumen stekline, (drugi gg. uradniki dotičnega okr. glavarstva pa, žal, o slučaju niso zvedeli o pravem času) je prišel maček neprisikov nazaj v Gradišče, toda poginil je v tem času.

Prišel sem v Gradišče, izvedel, kako se je vedel maček prejšnje dni in bil utolažen. Pil je mleko in sicer nič hudega storil, samo klavrn je bil. Ko pa je prišel maček nazaj in sicer crknjen, se je polotil naju, starišev, hud strah. Hitro sva se peljala z ženo proti Kostanjevici. Meji potjo v St. Jernejem sem telegrafiral ob 9. uri dopoldne, g. Wirglerju, c. kr. živinozdravniku v Krškem, ob razložil mu slučaj in proseč ga naj nemudoma pride v Kostanjevico h konjederu. Ako bi bil telegraf svojemu dolžnost storil, bil bi g. Wirgler skoraj ob istem času pri konjederu v Kostanjevici, kakor mi. Gosp. Wirgler pa je telegram šele okoli 3. ure popoldne dobil. Peljala sva se ga potem, ko g. Wirglerja ni bilo, pričakovati, vzešmi seboj kostanj. konjederca, v Krško. Meji potjo nas je srečal g. Wirgler, ki je nemudoma preiskavo mačka izvršil in našel, da je krepal na akutnem, od onega pri steklini različnem pljučnem vnetju. (Prava pljučnica.) Povedal nama je, da tudi druge nevarnosti ni. C. kr. okrajno glavarstvo v Krškem je še isti dan poslalo glavo mačka na Dunaj v preiskavo in čez par dni smo imeli telegrafično poročilo, da ni ne stekline, ne druge nevarnosti. Hčerka je zdrava. Ker je stvar prišla v časopise, javim to prijateljem in znanem, sicer bi bil molčal, ker je vmes nekaj čudnega in nečem nemilega z nemilim povračevati. Presrečen sem, da se ni nič hudega zgodilo. Pa zdaj vem, da je treba pri nas tudi v takih opasnih slučajih, ko se še more rešiti človeško življenje, če se pride ob pravem času v Pasteurjev institut na Dunaj in je prebivalstvo več vasi v nevarnosti, če bi bil poginil maček na steklini, (maček napravi še več škode, kakor pes), dobro premisliti, kam se za pomoč obrniti.

Zahvalim se tukaj v imenu svoje žene in v svojem imenu g. Wirglerju, ki je najhitrejši, kakor je mogel, prihitel na pomoč ter rešil naju stariše hudega trpljenja. — Najsrčnejša mu zahvala za to, kar nama je storil! Zahvaliva se pa tudi prav srčno g. baronu Schönbergerju, c. kr. okr. glavarju v Krškem za njegovo ljudomilo hitro podporo g. Wirglerja.

V Novem mestu, dne 23. avgusta 1899.

(1566)

Dr. Slanc, m. p.

Proti zobobolu in gnjilobi zob

izborna delujo

Melusina ustna in zobna voda

utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (19—35)

lekarna M. Leustek, Ljubljana

Realjeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Iz uradnega lista:

Izvršilne ali eksekutivne dražbe:

Posedstvo vlož. št. 201—203 kat. obč. Črešnica, cenjeno 617 gld., dne 31. avgusta v Novem mestu.

Posedstvo vlož. št. 22 kat. obč. Sela, cenjeno 986 gld. in 17 gld., dne 31. avgusta v Žužemperku.

Zemljišče vlož. št. 13 in 14 kat. obč. Hrast in vlož. št. 213, 284 in 365 kat. obč. Sodji vrh, cenjena 4054 gld., dne 1. septembra v Metliki.

Zemljišče vlož. št. 11 kat. obč. Radohova vas, cenjeno 1722 gld. 73 kr., dne 1. septembra v Postojni.

Zemljišče vlož. št. 86 kat. obč. Žirovski vrh, cenjeno 299 gld. 99 kr., dne 2. septembra v Idriji.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 25. avgusta: Neža Cirar, kuharica, 71 let, Študentovske ulice št. 11, rak. — Angelika Palovec, pismonoševa hči, 21/2 mes., Franc Jožefa cesta št. 11, življenska slabost.

Dne 26. avgusta: Ana Palovec, pismonoševa hči, 21/2 mes., Franc Jožefa cesta št. 11, črevesni katar. — Hildegarda Gorjan, dninarjeva hči, 10 dni, Cesta na loko št. 10, življenska slabost. — Avgust Blechschmidt, c. kr. pisarniški ravnatelj, 51 let, Mestni trg št. 4, želodčni rak.

Meteorologično poročilo.

Vlšina nad morjem 305.2 m. Srednji srčni tlak 736.0 mm.

Augst	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
28.	9. zvečer	736.1	20.4	sr. zahod	oblačno	
29.	7. jutraj	737.0	18.1	sl. vzh.	oblačno	
	2. popol.	736.6	21.1	sl. j. zahod	dež	0.2 mm

Srednja včerajšnja temperatura 20.7°, normalo: 17.4°.

Dunajska borza

dne 29. avgusta 1899.

Skupni državni dolg v notah.	100	gld.	25	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	100	"	15	"
Avstrijska zlata renta.	117	"	80	"
Avstrijska krona renta 4%.	100	"	10	"
Ogerska zlata renta 4%.	117	"	80	"
Ogerska krona renta 4%.	96	"	10	"
Avstro-ogerske bančne delnice.	907	"	—	"
Kreditne delnice.	384	"	75	"
London vista.	120	"	60	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	58	"	90	"
20 mark.	11	"	77	"
20 frankov.	9	"	55 1/2	"
Italijanski bankovci.	44	"	40	"
C. kr. cekini.	5	"	70	"

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKŠ VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Hiša

in

konjski hlev

sta na prodaj v Vodmatu.

Adolf Hauptman.

(1569—1)

Pridno snažno dekle

išče službe za hotelsko sobarico ali pa natakario na račun v boljšo restavracijo.

Ponudbe pod naslovom: M. S. na Bregu št. 10 v Ljubljani. (1570)

Lepa hiša

poleg glavne ceste zraven Trauna na Glincah št. 78

obsegajoča 9 sob, kuhinjo, klet in drvarnico, ter pripadajoči vrt

se takoj prod.

Pojasnila daje lastnik. (1560—2)

Potovalec

za Kranjsko se vzame v službo za prodajo pristne hrvatske slivovke proti mesečni plači in potnim stroškom.

Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

(1555—2)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Isl, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vate, Hebr, Francove vate, Karlove vate, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vate, Hebr, Francove vate, Karlove vate, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 15 min. zvečer osonni vlak v Jesenice. Poleg tega vsako nedeljo in praznik ob 5 uri 41 minut popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. jutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** j. k. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 46 m. jutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linc, Steyra, Isl, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 55 min. jutraj osonni vlak iz Jesenice. — Ob 11. uri 17 min. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Hebr, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linc, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Linc, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Hebr, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Linc, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Poleg tega ob 8. uri 42 min. zvečer iz Podnarta Kropo. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri 21 m. jutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** d. k. v Kamnik. Ob 7. uri 23 m. jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano** d. k. iz Kamnika. Ob 6. uri 36 m. jutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9 uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1206)

Spretnega

pisarja

za mesečno plačo 30 do 40 gld., po zmožnostih njegovih, vsprejme takoj

Dr. Rupert Bežek

(1561—2) c. kr. notar v Zatičini.

Učenca

iz poštene, dobre hiše, kateri je dovršil saj četrti razred z dobrim vspehom, sprejme

Franc Picek

trgovina z mešanim blagom v Ribnici na Kranjskem. (1551—2)

Priporočava (21—197)

Kulmbaško sladno pivo

pastirizovano v steklenicah

znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčič & Lilleg
v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Prostovoljno se prod

posestvo št. 41 v Tomačevem ob Savi blizu Ljubljane

Hiša z dvema sobama, shrambo, obokano kletjo in hlevom, zraven hiše vrt in kozolec; polje je blizu doma, v dobrem kraju ležeče. Proda se s 1. oktobrom po domenjenih obrokkih.

Natančneje pove Jakob Perdan, pek v Sodražici pri Ribnici. (1540—3)

Mlad trgovski pomočnik

ter (1541—4)

starejši učenec

prvi učenec prodajalec v stroki mešanega blaga, oba popolnoma zmožna slovenskega in nemškega jezika, sprejmeta se takoj pri

Franu Kraut-u

v Pliberku, Koroško.

Proda se

že 25 let obstoječa, jako dobro vpeljana trgovina

z manufakturnim blagom

zaradi starosti in bolezni. — S prodajalno vred se dobi tudi magacin in lepo stanovanje. — Kdor želi kupiti, naj se osebno prepriča.

Anton Jarc

(1535—3) Novo mesto, Veliki trg št. 90.

OGLAS.

L. 1883. in 1884. izšel je v dubrovniškem „Slovincu“ I. in II. del „Objavljenja“, daljša pesem psevdonima Milivoja Strahiniča in sicer v cirilici. Kako je ta pesem tedaj zanimala čitatelje, ni treba tu ponavljati.

Uzor je pesmi Dantejeva Božanstvena komedija, premenjena za naše odnose; Dante sam namreč spremlja pesnika po večnosti v I. in II. delu, a v III. vodi ga vila. I tehnika pesni je po Danteju v tercinah, a stih je naroden deseterec.

V vsakem delu je prilično 4000 stihov, a v vseh treh preko 12.000.

Pesem se bavi z višjega pogleda in objektivno z zgodovino, prejšnjo in sedanjo, južnoslovanskega naroda, sestavljenega iz štirih plemen, to je Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov. V vsakem delu je pristop, uvod (I. noč) in 8 noči. Torej pristop in 8 noči.

V I. delu se razpravljajo smrtni grehi in grešniki; v II. manjši pregreški in hibe, v III. pa blaženstva in kreposti z ugledniki. Omenjene osebe v pesmi niso iz davne dobe, nego iz vseh časov, mej njimi so tudi še živeče, ali pesnik jih srečava v večnosti, kjer so že postale sence.

Odkar je prvikat izšel I. in II. del „Objavljenja“ v „Slovincu“ minulo je nekaj let. Zdaj je pesem popolnoma s III. delom, a I. in II. del sta precej predelana, ker se je marsikaj izpustilo ali pristavilo, popravilo in opolilo in je že zrelo, da se prijavi. Tako se bo ugodilo mnogim prijateljem knjige, ki so jo že zdavno želeli.

Podpisani je prevzel delo od pisatelja samega in ga hoče v latinici dati med svet; za trdno se torej nadeja, da bo čitajoči svet podpiral to redko pojavo.

Na Reki, avgusta meseca 1899.

S popolnim spoštovanjem

Tiskarski in tipografski zavod Emidija Mohoviča

(1546—2)

založitelja.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Knezovi hiši, na Marije Terezije cesti št. 1

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure: razun nedelj in praznikov vsak dan od 8.—12. ure dopoldne in od 3.—6. ure popoldne. (981—4)

Poštnega hranilnišnega urada št. 828.406. — Telefon št. 57.

Naznanjam, da sem prevzel od „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani v izključno razprodajo Jurčičeve zbrane spise, potem letnike in posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one knjige, katere so izšle v založbi „Narodne Tiskarne“. — Te knjige so:

Josipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do XI, broširan à 60 kr., elegantno vezan à 1 gld. „Ljubljanski Zvon“, letniki II, III, V, VI, broširan à 3 gld., vezan v Bonačeve platnice à 4 gld. 20 kr.; — letniki VII in VIII, broširan à 4 gld., vezan v Bonačeve platnice à 5 gld. 20 kr.; — letniki od IX. do XVIII, broširan à 4 gld. 60 kr., vezan v Bonačeve platnice à 5 gld. 20 kr. Posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ po 40 kr. Zbirka zakonov. I. Kazenski zakonik, vezan à 3 gld. Zbirka zakonov. II. Kaz. pravni red, vezan à 2 gld. 80 kr. Zarnikovi zbrani spisi. I. zvezek, broširan à 50 kr. Dr. Nevešekdo: „4000“. Povest, broš. à 50 kr. A. Aškerc: Izlet v Carigrad, broš. à 20 kr. Po znižani ceni priporočam: Fran Kocbek, Pregovori, prilike in reki. Prej 50 kr., sedaj samo 30 kr.

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na vse domače in tuje časnike ter knjige.

I. Schwentner

knjigotržec

V Ljubljani, Dvorni trg št. 1.